

EVROPSKÁ UNIE
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
Evropa investuje do venkovských oblastí
Program rozvoje venkova

STRATEGICKÝ PLÁN SZP

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Agroenvironmentálně-klimatická opatření Strategický plán SZP na období 2023-2027

Biopásy

Informační materiál pro zemědělce

1 Úvod

Cílem brožury je vysvětlit zemědělcům, jaké existují možnosti v oblasti životního prostředí, klimatu a dalších sférách v rámci intervencí rozvoje venkova ve druhém pilíři Společné zemědělské politiky (dále „SZP“). Cílem je zároveň objasnit, jaká jsou pravidla těchto intervencí. Konkrétně je tato brožura zaměřena na intervence (též pod názvem opatření či podopatření) označované jako agroenvironmentálně-klimatická opatření (dále jen „AEKO“). Jedná se o jedno ze stěžejních plošných opatření ve Strategickém plánu pro Společnou zemědělskou politiku České republiky na programové období 2023–2027. AEKO je poměrně rozsáhlý komplex různě zaměřených intervencí, jejichž podmínky jsou navrženy tak, aby motivovaly zemědělce k ochraně a zlepšení životního prostředí při hospodaření na zemědělské půdě. V AEKO se zemědělcům poskytují dotace (plošné environmentální platby) výměnou za službu společnosti (tzv. veřejné statky), tedy právě za ochranu a zlepšení složek životního prostředí a přírodních zdrojů. Problematika zachování biodiverzity, zabránění degradace půd, ochrana vodních zdrojů, opatření zmírňující změnu klimatu a další jsou oblasti, které nelze řešit bez podpory z veřejných zdrojů. Podmínky AEKO reagují zejména na úbytek druhové početnosti rostlin i živočichů a špatný stav půd (vodní a větrná eroze, acidifikace, dehumifikace a utužení). Podpora v rámci plošných intervencí venkova přispívá k řešení těchto problémů z oblasti životního prostředí a stimuluje zemědělce k přechodu na environmentálně šetrnější způsoby hospodaření (integrovaná produkce). Zároveň jsou poskytovány platby pouze za provádění podmínek AEKO, které

jsou nadstavbou běžné zemědělské praxe. Svým nastavením intervence AEKO chrání a zlepšují všechny složky životního prostředí, krajinu a její vlastnosti, přírodní zdroje, půdu a biologickou rozmanitost.

Veškerá podopatření AEKO jsou nastavena na období plnění víceletých podmínek v délce trvání pěti let, tedy žadatelé musí v celém období pěti let plnit podmínky dané zvoleným podopatřením. Toto zaručuje, že požadovaný dopad na životní prostředí a jeho složky bude skutečně významný. Kontrakt mezi zemědělcem a státem je tedy uzavírán na pět let, ve kterých zemědělec, jako jedna strana kontraktu, plní stanovené podmínky, za které mu náleží podpora od státu, druhé strany kontraktu. Tato podpora mu kompenzuje ztrátu příjmu, dodatečné náklady a transakční náklady, které vznikají právě z důvodu plnění stanovených podmínek daným podopatřením či titulem. Podpora v AEKO je spolufinancována Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a Ministerstvem zemědělství ze státního rozpočtu. Tato podpora má charakter platby na plochu, je tedy vyplácena na dané hektary způsobilé zemědělské půdy zařazené v konkrétním podopatření/titulu.

1.1 Historie AEKO

Podpora AEKO (dříve označovaná jen zkratkou AEO – agroenvironmentální opatření) byla v ČR zavedena v roce 2004. Od tohoto roku byla součástí **Horizontálního programu rozvoje venkova**, který probíhal mezi lety 2004–2006 se závazky dobíhajícími až do roku 2010. Poté byla tato opatření (na podporu způsobů využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou

a zlepšením životního prostředí a krajiny, podporu zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržby krajiny) součástí **Programu rozvoje venkova** (dále jen „PRV“), a to jednak v programovém období 2007–2013 a následně mezi lety 2014–2020, respektive až do roku 2022. Rokem 2021 totiž započalo tzv. „přechodné období“ do spuštění nového programového období. Navíc od roku 2020 již nebylo možné uzavírat pětileté závazky v AEKO, ale pouze zkrácené závazky na¹, respektive na 2 roky v tzv. navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatřeních, známých také pod zkratkou NAEKO. Jedinou výjimku tvořila podopatření Zatravňování orné půdy a Zatravňování drah soustředěného odtoku, do kterých mohli zemědělci vstupovat ještě v roce 2020 a uzavírat nové pětileté závazky. Všechny zkrácené závazky již byly ukončeny, i přesto je však možné, že u některých zemědělců dojde k souběhu starých dobíhajících závazků a nového období plnění víceletých podmínek. Tento souběh je u jednoho žadatele možný, nikoli však na jednom dílu půdního bloku (dále „DPB“).

1.2 AEKO v současném období 2023–2027

Agroenvironmentálně-klimatická opatření jsou v rámci programového období mezi

lety 2023–2027 součástí **Strategického plánu Společné zemědělské politiky Evropské unie v České republice**. AEKO zahrnují celkem deset podopatření² a některá se dále člení na tituly. Celkově je tedy nabízeno 35 titulů, do kterých mohou zemědělci se svou zemědělskou půdou vstupovat (viz schéma na Obr. 1). Podrobné podmínky AEKO pro současné programové období vychází z nařízení vlády č. 80/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření.

Z analýzy provedené pro účely strategického plánování a zavádění opatření Strategického plánu SZP v České republice vyplývá, že AEKO přispívá ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně. Mimo jiné podporuje snižování emisí skleníkových plynů a ukládání uhlíku včetně udržitelného rozvoje a účinného

¹ Dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2220, kterým se stanoví určitá přechodná ustanovení o podpoře z EZFRV a z EZZF v letech 2021 a 2022 a kterým se mění nařízení (EU) č. 1305/2013, (EU) č. 1306/2013 a (EU) č. 1307/2013, pokud jde o jejich zdroje a použití v letech 2021 a 2022, a kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, pokud jde o zdroje a rozdělení takové podpory v letech 2021 a 2022.

² Od roku 2024 bude zavedeno nové podopatření Omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě a nabídka se tak rozšíří o další 4 tituly dle oblasti působnosti (VN Římov, VN Švihov, VN Vrchlice a VN Opatovice). Celkový součet tedy bude roven 11 podopatřením a 39 titulům.

hospodaření s přírodními zdroji, jako je voda, půda a ovzduší. Dále prostřednictvím tohoto opatření dochází k zastavení a zvrácení úbytku biologické rozmanitosti, posilování ekosystémových služeb a zachování stanovišť a krajiny včetně lepší reakce zemědělství na společenskou poptávku, týkající se potravin a zdraví, včetně vysoce kvalitních, bezpečných a výživných potravin vyprodukovaných udržitelným způsobem.

Jednotlivá podopatření jsou v období 2023–2027 zaměřena na různé zemědělské kultury a způsoby hospodaření. V rozlišení na jednotlivé typy zemědělské kultury se jedná o:

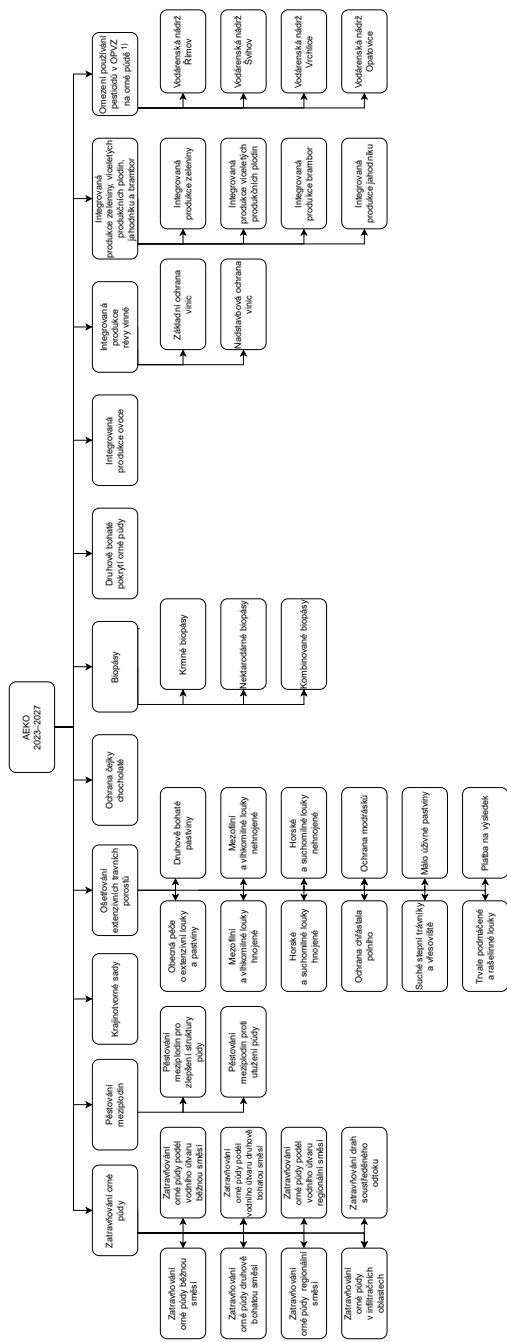
- na standardní orné půdě
  - zatravňování orné půdy,
  - pěstování mezipločin,
  - biopásy,
  - ochrana čejky chocholaté,
  - druhově bohaté pokrytí orné půdy,
  - integrovaná produkce zeleniny, víceletých produkčních plodin, jahodníku a brambor,
  - omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě (od roku 2024),
- na ploše s víceletými produkčními plodinami
  - integrovaná produkce zeleniny, víceletých produkčních plodin, jahodníku a brambor,
- na trvalých travních porostech
  - ošetřování extenzivních travních porostů,
- na trvalých kulturách
  - krajinnotvorné sady,
  - integrovaná produkce ovoce a
  - integrovaná produkce révy vinné.

Obecně by se dalo říci, že každé podopatření splňuje alespoň jeden z cílů, a to snižování environmentálních rizik spojených

s moderním zemědělstvím na straně jedné a zachování přírody a obdělávané krajiny na straně druhé. Zastoupení těchto cílů v jednotlivých podopatřeních závisí na oblasti, kam jsou tato podopatření směřována. Například v oblasti s intenzivní zemědělskou výrobou se podopatření často zaměřují na snižování environmentálních rizik (např. integrovaná produkce se zaměřuje na omezení vstupů a využití postupů a technologií šetrných k životnímu prostředí), ale mohou být také určena k ochraně přírody (např. založení biopásu podporuje biodiverzitu, titul Trvale podmáčené a rašelinné louky zase zajišťuje, že bude tato cenná lokalita šetrně obhospodařována apod.).

V porovnání s předchozím obdobím PRV z let 2014 až 2022 (včetně přechodného období) došlo k několika změnám. Stávající podopatření zůstala zachována, ale přibyla nová, a to podopatření Pěstování mezipločin (v rozčlenění na dva tituly) a Druhově bohaté pokrytí orné půdy. Současně došlo k přesunu podopatření Krajinnotvorné sady z opatření Ekologické zemědělství (dále „EZ“) právě do AEKO, nově je tedy umožněn vstup konvenčním zemědělcům. Také byla rozšířena nabídka jednotlivých titulů ve stávajících podopatřeních, a to konkrétně v podopatření Zatravňování orné půdy, kde byl nově zaveden titul Zatravňování orné půdy v infiltračních oblastech, dále v podopatření Ošetřování extenzivních travních porostů přibyl titul Málo úživné pastviny a Platba na výsledek, v rámci podopatření Biopásy byl nově zaveden titul Kombinované biopásy a podopatření Integrovaná produkce nově zahrnuje tituly integrovaná produkce brambor a integrovaná produkce víceletých produkčních plodin. V rámci podopatření Integrovaná produkce révy vinné je zavedena tzv. doplňková platba.

Přehled podopatření a titulů AEKO v období 2023–2027

Obr. 1. Schéma podopatření a titulů AEKO v období 2023–2027

¹⁾ Podopatření zavedeno od roku 2024.

2 Základní principy AEKO

Jak bylo již v úvodu zmíněno, opatření AEKO je dlouhodobějšího charakteru z důvodu lepšího dosažení pozitivních dopadů na životní prostředí. Opatření je podmíněno **plněním víceletých podmínek po dobu pěti let**. Žadatelem o dotaci AEKO může být fyzická nebo právnická osoba, která obhospodařuje zemědělskou půdu zaevidovanou v LPIS³ a zároveň plní podmínky pro poskytnutí dotace daného podopatření a titulu, do kterého vstupuje. Společná pro všechny žadatele je nutnost splňovat národní podmínky systému podmíněnosti. Jak název napovídá, jedná se o pravidla, která jsou základní podmínkou pro získání dotace. Zemědělci a jiní žadatelé dodržují základní podmínky v oblasti životního prostředí, změny klimatu, veřejného zdraví, zdraví rostlin a dobrých životních podmínek zvířat. Zároveň jsou žadatelé povinni dodržovat minimální požadavky, které se týkají používání hnojiv a přípravků na ochranu rostlin.

Do podopatření AEKO lze vstoupit buď se všemi díly půdních bloků dané zemědělské kultury, anebo jen s vybranými díly půdních bloků. Sazba dotace je stanovena v eurech, ale vyplácí se vždy v korunách podle směnného kurzu, který je uveřejněn v posledním Úředním věstníku Evropské unie ke dni 31. prosince kalendářního roku předcházejícímu roku, za který se dotace poskytuje. Dotace je poskytována

³ Registr půdy LPIS (z angl. Land Parcel Identification System) je jedním ze základních prvků tzv. Integrovaného administrativního kontrolního systému (IACS) a legislativně je ukotven v Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 a v rámci ČR je veden na základě zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

na hektar způsobilé zemědělské půdy zařazené v daném podopatření a titulu. Podstatné pro vstup do AEKO je užívat daný DPB a mít jej na sebe v LPIS evidovaný minimálně do ukončení období plnění víceletých podmínek (tedy alespoň pět let od doby podání žádosti o zařazení). Žadatel má sice možnost zařazenou výměru v podopatření AEKO v průběhu plnění víceletých podmínek navýšit či snížit, ale tato možnost je limitovaná.

V případě, že žadatel musí v průběhu plnění víceletých podmínek díl půdního bloku někomu vydat (tj. ztratil užívání části nebo celého DPB v LPIS), dojde k porušení základních podmínek. V takovém případě však lze uplatnit tzv. pardonovaný důvod na **snížení výměry** a oznámit tuto skutečnost na Státní zemědělský intervenční fond (dále „SZIF“) v žádosti o změnu zařazení nejpozději do 15. května příslušného kalendářního roku, a to společně s podáním jednotné žádosti⁴. Snížit výměru však lze maximálně do výše 25 % původně zařazené (tj. výměry zařazené v prvním roce) celkové výměry. Toto již nelze provést v pátém roce období. Existují také další pardonované důvody na snížení výměry, a to zásah vyšší moci, restituce, provedení pozemkové

⁴ Pokud dojde ke snížení výměry v době od podání žádosti do 31. prosince u podopatření Zatrávňování orné půdy, Ošetřování extenzivních travních porostů, Krajinnotvorné sady, Ochrana čejky chocholáté, Druhově bohaté pokrytí orné půdy a Integrovaná produkce, je nutné tuto skutečnost oznámit na SZIF nejpozději do 10. ledna následujícího kalendářního roku. U podopatření Pěstování meziplodin a Biopásy, u kterých došlo ke snížení výměry od podání žádosti do 31. března, musí být tato změna oznámena na SZIF do 30. dubna.

úpravy, vykloučení ovocného sadu nebo viniče či jiné mimořádné okolnosti. Pokud sníží dojde ke snížení výměry bez využití pardonovaného důvodu, případně dojde k překročení limitu 25 %, jedná se o porušení podmínky a následuje řízení o navrácení vyplacené dotace. Vrácení dotace se týká pouze podpory poskytnuté na dotčenou výměru zemědělské půdy, tedy tu, o kterou byla snížena. Vratka dotace se týká všech let, ve kterých byla výměra zařazena.

Obdobná pravidla platí také v opačném případě, tedy u **navyšování zařazené výměry**. Také toto je možné z pardonovaných důvodů učinit, v tomto případě však maximálně do výše 35 % zařazené výměry v prvním roce období plnění víceletých podmínek (s výjimkou podopatření Zatravňování orné půdy, kdy se zvýšení výměry provádí výhradně podáním nové žádosti o zařazení na tyto pozemky). Toto již nelze provést v pátém roce období. Také při navyšování výměry je nutné tuto skutečnost oznámit na SZIF, a to prostřednictvím žádosti o změnu zařazení nejpozději do 15. května. Pokud se stanovený limit překročí, tj. navýšení přesáhne 35 % celkové výměry, je taková změna podmíněna žádostí o zařazení do nového období plnění víceletých podmínek.

Uvedené změny výměry (snížení/zvýšení výměry u již zařazených dílů půdních bloků nebo zařazení nového dílu půdního bloku) oznamuje žadatel prostřednictvím **změnové žádosti o zařazení** (zvýšením či snížením) na SZIF. Tato žádost upravuje pouze parametry zařazení. Žadatel musí mít na paměti, že změnová žádost o zařazení sama o sobě neupravuje dotační žádost. Pokud tedy dojde ke změně zařazení v průběhu roku (od data podání žádosti o dotaci do 31. prosince), pak to má většinou vliv

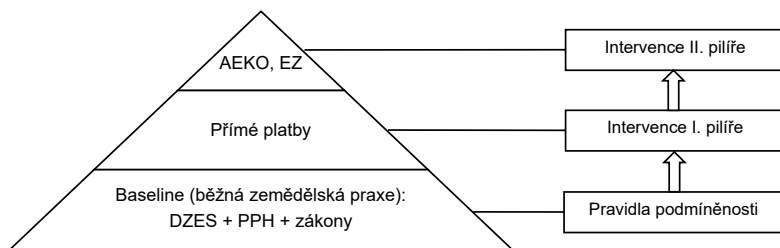
i na žádost o poskytnutí dotace, kterou je potřeba také upravit.

Při navýšení zařazené výměry v pátém roce období plnění víceletých podmínek, kdy bude uzavírán nový pětiletý závazek, bude možné vymezit na DPB nový titul ve vrstvě ENVIRO⁵ v LPIS.

Dotace v podopatřeních AEKO kompenzuje ušlé příjmy a dodatečné náklady, které vznikají při plnění podmínek na dodržení příslušného způsobu hospodaření. Současně se jedná o způsoby hospodaření, které jsou nadstavbou běžné zemědělské praxe. Tuto definují základní předpisy jak na národní, tak na evropské úrovni⁶. Jak již bylo uvedeno, jedná se v první řadě o pravidla podmíněnosti, což jsou povinné požadavky na hospodaření (dále jen „PPH“), standardy dobrého zemědělského

⁵ Tato vrstva byla vytvořena jako podklad pro vymezení titulů v podopatření Ošetřování travních porostů již v programovém období PRV 2007–2013 a je pravidelně aktualizována, aby vymezení odpovídalo stavu porostu i územním změnám pozemků.

⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116, Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/1172.

Obr. 2 Schéma návaznosti politických nástrojů ve způsobech zemědělského hospodaření

a environmentálního stavu půdy (dále jen „DZES“)⁷ a minimální požadavky, které se týkají používání hnojiv a přípravků na ochranu rostlin (podrobněji v kapitole 3). Aby mohla být vyplacena dotace AEKO v plné výši, musí být znění podmínek, které žadatelé musí plnit, současně i nad rámec požadavků, které vyplývají z pravidel pro poskytnutí přímých plateb. V případech,

⁷ Seznam standardů: 1. Zachování trvalých travních porostů na základě poměru trvalých travních porostů k zemědělské ploše; 2. Ochrana mokřadů a rašeliníšť; 3. Zákaz vypalování stnišť na orné půdě vyjma případů odvodněných zdravím rostlin; 4. Zřízení ochranných pásů podél vodních toků; 5. Obhospodařování půdy způsobem, který snižuje riziko degradace půdy a eroze, včetně zohlednění sklonu svahu; 6. Minimální půdní pokryv půdy pro zamezení vzniku holé půdy v nejcitlivějších obdobích; 7. Střídání plodin na orné půdě, s výjimkou plodin pěstovaných ve vodě (7 A. Střídání plodin na orné půdě, 7 B. Omezení plochy jedné plodiny); 8. Minimální podíl výměry zemědělské plochy vyhrazený pro neproduktivní plochy, Zachování krajinných prvků, Zákaz ořezu keřů a stromů v období hnízdění a odchovu mláďat a jako možnost opatření proti invazním druhům rostlin (8 A. Minimální podíl výměry zemědělské plochy vyhrazený pro neproduktivní plochy, 8 B. Zachování krajinných prvků, 8 C. Zákaz ořezu keřů a stromů v období hnízdění a odchovu mláďat); 9. Zákaz přeměny nebo orby trvalých travních porostů označených jako environmentálně citlivé oblasti s trvalými travními porosty v lokalitách sítě Natura 2000.

kdy se tedy některé podmínky setkávají, dochází u některých podopatření ke snížení dotace. Ke snížení výše podpory může docházet také v případě kombinovatelnosti různých dotačních zdrojů, například při souběhu AEKO a ekologického zemědělství. Snížení dotace vychází ze základního principu, který podporuje pravidla pro veřejné výdaje v EU. Tímto principem je ošetřeno, že žádné náklady na stejnou činnost nejsou financovány z veřejných zdrojů dvakrát. Toto pravidlo se označuje jako **pravidlo dvojího financování**. Ministerstvo zemědělství v rámci schvalování podpory AEKO pro programové období 2023–2027 identifikovalo několik rizik dvojího financování, u kterých došlo ke stanovení odpočtů.

Princip návaznosti jednotlivých politických nástrojů znázorňuje schéma na Obr. 2. Daný nástroj musí jít ve znění podmínek vždy nad úroveň, která je pod ním. V případě, že tomu tak není, je uplatněn odpočet dotace. Základní úroveň je u zemědělců požadována bez nároku na úplatu, ale tyto základní podmínky hospodaření je nutné dodržovat, aby mohli zemědělci dostávat dotaci za splnění některé z vyšších úrovní. Přímé platby a následně intervence AEKO či EZ jsou tedy nadstavbou základní úrovně a za dodržování jejich podmínek jsou žadatelům o dotaci kompenzovány dodatečné náklady či ušlé příjmy.

2.1 Přehled sazeb dotací v podopatřeních AEKO v období 2023–2027

Pro základní orientaci jsou v tabulce uvedeny sazby jednotlivých podopatření a titulů platné pro rok 2023.

Tab. 1 Sazby pro AEKO v podopatřeních nebo v jednotlivých titrelech v roce 2023

Podopatření	Titul	Výše podpory ¹⁾ (EUR/ha)	
Zatravňování orné půdy	Zatravňování orné půdy běžnou směsí	312	
	Zatravňování orné půdy druhově bohatou směsí	348	
	Zatravňování orné půdy regionální směsí	1. rok	1 114
		2.–5. rok	237
	Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru běžnou směsí	337	
	Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru druhově bohatou směsí	390	
	Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru regionální směsí	1. rok	1 136
		2.–5. rok	259
	Zatravňování orné půdy v infiltračních oblastech	312	
Zatravňování drah soustředěného odtoku	482		
Ošetřování extenzivních travních porostů	Obecná péče o extenzivní louky a pastviny	91	
	Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené	166	
	Mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené	185	
	Horské a suchomilné louky hnojené	170	
	Horské a suchomilné louky nehnojené	171	
	Trvale podmáčené a rašelinné louky	691	
	Ochrana modrásků	174	
	Ochrana chřástala polního	199	
	Suché stepní trávníky a vřesoviště	352	
	Málo úživné pastviny	352	
	Druhově bohaté pastviny	211	
	Platba na výsledek	148	
Pěstování meziplodin	Pěstování meziplodin pro zlepšení struktury půdy	154	
	Pěstování meziplodin proti utužení půdy	152	
Krajinotvorné sady		116	
Biopásy	Krmné biopásy	676	
	Nektarodárné biopásy	597	
	Kombinované biopásy	639	

Podopatření	Titul	Výše podpory ⁴⁾ (EUR/ha)
Ochrana čejky chocholaté		630
Druhově bohaté pokrytí orné půdy		417
Integrovaná produkce ovoce		460
Integrovaná produkce révy vinné	Základní ochrana vinic	334
	Nadstavbová ochrana vinic	672
Integrovaná produkce zeleniny, víceletých produkčních plodin, jahodníku a brambor	Integrovaná produkce zeleniny	462
	Integrovaná produkce víceletých produkčních plodin	462
	Integrovaná produkce jahodníku	462
	Integrovaná produkce brambor	462

⁴⁾ Výše dotace platné v roce 2023. V dalších letech může dojít ke změnám prostřednictvím modifikace Strategického plánu SZP.

Sazba pro podopatření Omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě bude od roku 2024 stanovena ve výši 151 EUR/ha pro všechny tituly.

Sazba je vyplácena vždy v korunách, přičemž přepočítání z eur se provádí podle směnného kurzu uveřejněného v posledním Úředním věstníku EU vydaném v kalendářním roce, který předchází roku, za který se dotace poskytuje.

Celková výše dotace se vypočítá jako součin sazby dle Tab. 1 pro daný titul a výměry, na kterou je dotace v rámci příslušného podopatření a titulu poskytována.

Dotace se neposkytne na díl půdního bloku, který se nachází na území hlavního města Prahy.

2.2 Odpočty sazeb při souběhu s národní legislativou

Ke snížení dotace v případě souběhu s národní legislativou⁸ dochází na územích, kde je nějakým způsobem omezeno hnojení – týká se zemědělské kultury trvalé travní porosty či travních porostů pěstovaných na orné půdě. Jelikož je v některých podopatřeních AEKO hrazena újma kvůli sníženému výnosu travní hmoty z důvodu omezení/zákazu hnojení, nelze ji logicky v těchto oblastech hradit, neboť hnojení je zde již nějakým způsobem omezeno na základě obecně platného právního předpisu. Nejde zde tedy o újmu vznikající na základě podmínky jdoucí nad rámec běžné praxe a došlo by k porušení pravidla dvojího financování. Jde konkrétně o tyto případy a částky snížení dotace od sazby uvedené v Tab. 1:

- v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů** (u titulů **Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené, Mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené, Horské a suchomilné louky nehnojené, Ochrana chřástala polního, Ochrana modrásků, Druhově bohaté pastviny**)⁹ a **Zatravňování orné půdy**: snížení dotace o **95 EUR/ha** na dílech půdních bloků, které se nacházejí na území 1. zóny chráněné krajinné oblasti, popřípadě ve zranitelné oblasti na území vymeze-

ném podle nařízení vlády č. 262/2012 Sb., kde zákon zakazuje používat hnojiva. Uvedenou částku, která vychází z újmy z důvodu sníženého výnosu travní hmoty z důvodu zákazu hnojení, je nutné ze sazby daného podopatření AEKO odečíst,

- v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů** (u titulů **Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené, Mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené, Horské a suchomilné louky nehnojené, Ochrana chřástala polního, Ochrana modrásků, Druhově bohaté pastviny**)¹⁰ a **Zatravňování orné půdy**: snížení dotace o **57 EUR/ha** na dílech půdních bloků, které se nacházejí na území národního parku (mimo zastavěná území obce nebo zastavitelnou plochu obce). Na travních porostech je omezeno používání hnojiv pouze na hnojiva organická. Zmíněné tituly AEKO kompenzují újmu za totožnou podmínku, uvedenou částku ze sazby AEKO je proto nutné odečíst,
- v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů** u titulu **Horské a suchomilné louky hnojené**: snížení dotace o **75 EUR/ha** na dílech půdních bloků, které se nacházejí na území 1. zóny chráněné krajinné oblasti, popřípadě ve zranitelné oblasti na území vymezeném podle nařízení vlády

⁸ Se zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

⁹ Netýká se titulů Obecná péče o extenzivní louky a pastviny, Horské a suchomilné louky hnojené, Trvale podmáčené a rašelinné louky, Suché stepní trávníky a vřesoviště a Málo úživné pastviny. V těchto titulech není kompenzována újma z důvodu vyloučení hnojení a není nutné proto odpočet aplikovat. V titulech Platba na výsledek a Horské a suchomilné louky hnojené k odpočtu dochází, ale v jiné výši – viz další odrážky v textu.

¹⁰ Netýká se titulů Obecná péče o extenzivní louky a pastviny, Horské a suchomilné louky hnojené, Trvale podmáčené a rašelinné louky, Suché stepní trávníky a vřesoviště a Málo úživné pastviny. V těchto titulech není kompenzována újma z důvodu vyloučení hnojení a není nutné proto odpočet aplikovat. V titulech Platba na výsledek a Horské a suchomilné louky hnojené k odpočtu dochází, ale v jiné výši – viz další odrážky v textu.

č. 262/2012 Sb., kde zákon zakazuje používat hnojiva,

- v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů** u titulu **Horské a suchomilné louky hnojené**: snížení dotace o **45 EUR/ha** na dílech půdních bloků, které se nacházejí na území národního parku (mimo zastavěná území obce nebo zastavitelnou plochu obce),
- v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů** u titulu **Platba na výsledek**: snížení dotace o **57 EUR/ha** na dílech půdních bloků, které se nacházejí na území 1. zóny chráněné krajinné oblasti, popřípadě ve zranitelné oblasti na území vymezeném podle nařízení vlády č. 262/2012 Sb., kde zákon zakazuje používat hnojiva,
- v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů** u titulu **Platba na výsledek**: snížení dotace o **34 EUR/ha** na dílech půdních bloků, které se nacházejí na území národního parku (mimo zastavěná území obce nebo zastavitelnou plochu obce).

V LPIS lze u každého dílu půdního bloku na záložce „Podrobné – AEKO 2023+ Info – Ostatní údaje AEKO“ zjistit, zda se na díl půdního bloku vztahuje výše uvedené snížení dotace.

2.3 Odpočty sazeb při plnění pravidel podmíněnosti

Zemědělci jsou povinni plnit požadavky DZES bez úplaty a v rámci jednotlivých podopatření AEKO je možné kompenzovat pouze náklady nad rámec základních standardů hospodaření. U některých podopatření je toto již ošetřeno v rámci stanovené sazby a nemusí proto docházet ke snížení dotace. V jiných případech, kdy bude

žadatel některé činnosti vykazovat jako plnění systému podmíněnosti a zároveň se jedná o placenou podmínku v rámci podopatření AEKO, bude docházet k odpočtům od sazby uvedené v Tab. 1. Jedná se konkrétně o tyto případy:

- v rámci podopatření **Pěstování meziplodin**: když osetá plocha meziplodinami plní neprodukční plochu podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům (v roce 2023 činí toto snížení dotace **50 EUR/ha**),
- v rámci podopatření **Biopásy a Ochrana čejky chocholaté**: když osetá plocha biopásu plní neprodukční plochu podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům (v roce 2023 je stanoveno snížení dotace o **460 EUR/ha**),
- v rámci podopatření **Druhově bohaté pokrytí orné půdy**: když osetá plocha biopásu plní neprodukční plochu podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům (snížení dotace o **230 EUR/ha** v roce 2023¹¹).

Výjimku tvoří případ, kdy je na ploše vymezen ochranný pás podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti zemědělcům (NV č. 73/2023 Sb., o stanovení pravidel podmíněnosti plateb zemědělcům). V této situaci totiž nebude docházet k odpočtu ze sazby AEKO, ale tato nebude vůbec poskytnuta.

¹¹ Uvedené odpočty z důvodu vylčení neprodukční plochy jsou platné v roce 2023. Aktuálně je na úrovni EU v řešení modifikace Strategického plánu SZP a může dojít ke změně ve výši těchto odpočtů.

2.4 Odpočty sazeb při plnění podmínek přímých plateb

V případě, že zemědělec deklaruje danou činnost jako splnění podmínky přímých plateb a zároveň za ni pobírá podporu, nelze tuto činnost kompenzovat také v rámci podopatření AEKO. V takových případech bude proto docházet k odpočtu od sazby uvedené v Tab. 1, a to konkrétně u těchto podopatření:

- v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů¹²**: v podmínkách podopatření AEKO je stanovena podmínka pro DPB s výměrou nad 10 ha, aby na nich bylo při první seči ponecháno 3–15 % ploch neposečených. Jelikož je obdobná podmínka stanovena také v rámci požadavků přímých plateb (v rámci základní celofaremní ekoplatby na zemědělské kultuře TTP), tedy s výjimkou, že zde je toto požadováno až na DPB s výměrou od 12 ha, dochází na těchto plochách k souběhu totožné podmínky. Z tohoto důvodu dochází při souběhu uvedených podpor k odpočtu platby AEKO, a to ve výši **15 EUR/ha**,
- v rámci podopatření **Pěstování meziplodin**: v podmínkách celofaremní ekoplatby je stanoveno udržitelně hospodařit s organickou hmotou, přičemž jednou z možností je plnění prostřednictvím pěstování meziplodin. Pokud za toto bude poskytnuta dotace a dojde k souběhu s podopatřením AEKO, je nutné odečíst částku **82 EUR/ha**, která vychází

z nákladů na operace spojené s vysetím směsi a její likvidací,

- v rámci podopatření **Biopásy u titulu Krmné biopásy**, v podopatření **Ochrana čejky chocholaté a Druhově bohaté pokrytí orné půdy**: pomocí uvedených podopatření AEKO může zemědělec plnit podmínky diverzifikace plodin na orné půdě v rámci přímých plateb. Pokud mu za toto bude poskytnuta dotace a dojde k souběhu s podopatřením AEKO, je nutné odečíst částku **71 EUR/ha** (výše odpočtu platná v roce 2023), která vychází z nákladů na operace spojené s vysetím směsi a její likvidací,
- v rámci podopatření **Biopásy u titulu Nektarodárné biopásy**: pomocí titulu AEKO Nektarodárné biopásy může zemědělec plnit podmínky diverzifikace plodin na orné půdě v rámci přímých plateb. Pokud mu za toto bude poskytnuta dotace a dojde k souběhu s podopatřením AEKO, je nutné odečíst částku **29 EUR/ha** (výše odpočtu platná v roce 2023), která vychází z nákladů na operace spojené s vysetím směsi a její likvidací, přepočtena na délku období plnění víceletých podmínek, tedy dle podmínek na frekvenci vysetí tohoto typu biopásu,
- v rámci podopatření **Biopásy u titulu Kombinované biopásy**: pomocí titulu AEKO Nektarodárné biopásy může zemědělec plnit podmínky diverzifikace plodin na orné půdě v rámci přímých plateb. Pokud mu za toto bude poskytnuta dotace a dojde k souběhu s podopatřením AEKO, je nutné odečíst částku **43 EUR/ha**, která vychází z nákladů na operace spojené s vysetím směsi a její likvidací, přepočtena na délku období plnění víceletých podmínek, tedy dle podmínek na frekvenci vysetí tohoto typu biopásu

¹² Neuplatní se u titulů Trvale podmáčené a rašelinné louky, Ochrana modrásků, Ochrana chřástala polního, Suché stepní trávníky a vřesoviště, Málo úživné pastviny a Druhově bohaté pastviny. U těchto titulů není příplatek za ponechání neposečených ploch poskytován a z tohoto důvodu nedochází ani k odpočtu.

- v rámci podopatření **Integrovaná produkce ovoce**: na DPB, na který bude zároveň poskytnuta podpora na ovocný sad v rámci celofaremní ekoplátby a podopatření AEKO, dojde k odpočtu ve výši **18 EUR/ha**. Tato částka vychází z podmínky, že je požadován pokryv každého meziřadí a manipulačního prostoru sadu a jeho údržba mechanicky bez herbicidů jak v rámci přímých plateb, tak v rámci AEKO. Při souběhu podpor je proto nutné uvedenou částku z dotace AEKO odečíst,
- v rámci podopatření **Integrovaná produkce révy vinné**: na DPB, na který bude zároveň poskytnuta podpora na vinice v rámci celofaremní ekoplátby a podopatření AEKO, dojde k odpočtu ve výši **20 EUR/ha**. Tato částka vychází z podmínky, že je požadován pokryv každého druhého meziřadí a manipulačního prostoru a jeho údržba mechanicky bez herbicidů jak v rámci přímých plateb, tak v rámci AEKO. Při souběhu podpor je proto nutné uvedenou částku z dotace AEKO odečíst.

Od roku 2024 bude nově zavedeno podopatření **Omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě** (čtyři tituly dle oblasti působnosti – VN Římov, VN Švihov, VN Vrchlice a VN Opatovice), a také zde bude reálně hrozit riziko souběhu s podmínkami přímých plateb. I v tomto podopatření bude tedy docházet v případě identifikovaného překryvu k odpočtu sazby (ve výši 11 EUR/ha), aby nebylo porušeno pravidlo dvojího financování.

U některých podopatření je uvedeno, že se jedná o výši odpočtu platnou v roce 2023. V průběhu období plnění víceletých podmínek může totiž dojít k modifikaci Strategického plánu SZP, a tak i ke změně

výše odpočtu. Je proto nutné sledovat aktuální znění nařízení vlády, kde budou aktuální informace uvedeny.

2.5 Odpočty sazeb při souběhu podopatření AEKO s ekologickým zemědělstvím

Jak již bylo řečeno dříve, žádné náklady na stejnou činnost nesmí být financovány z veřejných zdrojů dvakrát. Zásadní je uplatnění tohoto pravidla pro ekologicky hospodařící zemědělce, kterým se krátí některé dotace v podopatření Ošetřování extenzivních travních porostů. Detailně jsou odpočty při souběhu s ekologickým zemědělstvím uvedeny v kapitole věnované právě tomuto podopatření.

V případě podopatření Zatravňování orné půdy se ekologickým zemědělci na zatravňovaný DPB neposkytne dotace v ekologii, souběh tohoto podopatření s opatřením EZ tedy je možný, ale nikoliv souběh dotačních podpor. Totožně je tomu také v případě kombinace podpory opatření Ekologické zemědělství a podopatření Biopásy, Ochrana čejky chocholaté a Druhově bohaté pokrytí orné půdy.

Podopatření Integrovaná produkce není na jednom dílu půdního bloku kombinovatelné s opatřením Ekologické zemědělství. Souběh těchto opatření tedy je umožněn, ale nikoliv na stejné ploše.

Úplně vyloučen je pak souběh podopatření Pěstování meziplodin a Krajnotvorné sady s opatřením Ekologické zemědělství.

Složitým problémem je vzájemná kombinovatelnost různých dotačních zdrojů. Obecně lze říci, že neplatí žádné omezení, které by bránilo kombinaci dotací na dílu

půdního bloku v rámci přímých plateb¹³ a podopatřeními AEKO. Rovněž některé intervence plošného charakteru dle Strategického plánu SZP (Oblasti s přírodními a jinými omezeními, tzv. ANC¹⁴, Oblasti Natura 2000 na zemědělské půdě, opatření Agrolesnictví¹⁵) jsou s AEKO kombinovatelné. Kombinovatelnost AEKO s opatřením Ekologické zemědělství je možná, s výjimkou dílů půdních bloků zařazených v podopatření Integrovaná produkce a v podopatření Pěstování meziplovin. Jak je ale již výše vysvětleno, při kombinaci opatření Ekolo-

gické zemědělství s podopatřením AEKO se některé platby snižují z důvodu zabránění dvojímu financování, případně se podpora EZ při souběhu vůbec neposkytne.

Kombinovatelnost podopatření AEKO na jednom dílu půdního bloku mezi sebou vzájemně je vyloučena povahou jednotlivých podopatření a titulů AEKO. Kombinovatelnost AEKO a dotačních zdrojů poskytovaných Ministerstvem životního prostředí je možná pouze pokud je hrazena jiná činnost, náklad nebo újma.

¹³ Přímé platby zahrnují: základní podporu příjmu pro udržitelnost, platbu pro malé zemědělce, doplňkovou redistributivní podporu příjmu pro udržitelnost, režimy pro klima a životní prostředí, doplňkovou podporu příjmu pro mladé zemědělce a podporu příjmu vázanou na produkci.

¹⁴ Dříve LFA

¹⁵ Dle nařízení vlády č. 140/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření agrolesnictví.

3 Minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin

Minimální požadavky pro používání hnojiv a přípravků na ochranu rostlin jsou další podmínky způsobilosti pro poskytování dotací. Pro zemědělce jsou tedy závazné v případě, že chtějí do některého podopatření AEKO vstoupit. Jak již bylo uvedeno dříve, jedná se o základní pravidla, za která zemědělcům nenáleží dotace, byť znamenají určité omezení hospodaření. Dle schématu (viz Obr. 2) se jedná o základní úroveň, tedy takzvanou běžnou zemědělskou praxi, která je dle své definice základem, od kterého se lze „odrazit“ a způsob hospodaření zlepšovat dle podmínek předpisů vyšší úrovně (zde již za úplaty). Tyto požadavky jsou žadatelé povinni dodržovat na celé výměře zemědělského podniku, a to bez ohledu na to, zda je daný DPB zařazen v AEKO.

Kontroly minimálních požadavků pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin provádí Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský. V porovnání s právní úpravou platnou do roku 2023 jsou nově pravidla o stanovení minimálních požadavků pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin zařazena v nařízení vlády o stanovení pravidel podmíněnosti plateb zemědělcům.

Minimální požadavky pro použití hnojiv jsou v souladu s nitrátovou směrnicí¹⁶, jejíž

¹⁶ Směrnice Rady 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním způsobeném dusičnany ze zemědělských zdrojů. V ČR je implementována do tří národních předpisů (zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programem, zákon o hnojivech č. 156/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

vybrané požadavky jsou také součástí pravidel podmíněnosti (= Cross Compliance). Podstatné tedy je, že tyto vybrané podmínky platí i pro zemědělské podniky, které se nacházejí i mimo zranitelné oblasti dusičnany. Pravidla podmíněnosti jsou totiž závazná pro všechny zemědělce, kteří požadují platbu v některém podopatření AEKO.

Všichni žadatelé o podporu v rámci AEKO jsou povinni dodržet minimální požadavky pro použití hnojiv¹⁷:

- dodržovat zákaz použití dusíkatých hnojivých látek v období zákazu hnojení,
- dodržovat zákaz pěstování erozně nebezpečných plodin na pozemcích s vysokou sklonitostí (na pozemcích se sklonitostí převyšující 7°, jejichž jakákoliv část se nachází ve vzdálenosti menší než 25 m od útvary povrchových vod, se nesmí pěstovat kukuřice, brambory, řepa, bob setý, sója, slunečnice nebo čirok),
- dodržovat zákaz používání dusíkatých hnojivých látek (s výjimkou sklíditelných rostlinných zbytků) na zemědělskou půdu zaplavenou, přesycenou vodou, promrzlou nebo pokrytou sněhem,
- dodržovat rovnoměrné pokrytí pozemku při hnojení (nelze používat dusíkaté hnojivé látky, pokud způsob jejich užití nevede k rovnoměrnému pokrytí pozemku),
- dodržovat zákaz použití dusíkatých hnojivých látek na pozemcích s vysokou sklonitostí (na pozemcích s ornou půdou se sklonitostí převyšující 10° nebo s trvalým

¹⁷ Dle nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programem, ve znění pozdějších předpisů.

travním porostem se sklonitostí převyšující 12° se nesmí používat dusíkaté hnojivé látky, s výjimkou tuhých statkových a organických hnojiv, v případě orné půdy bez porostu zapravených do 24 hodin po jejich použití a přívodu dusíku ve výkalech a moči při pastvě hospodářských zvířat na pozemku). Požadavek se nevztahuje na ponechané sklíditelné rostlinné zbytky.

Minimální požadavky pro použití přípravků na ochranu rostlin obsahují obecné zásady na jejich používání, požadavky na způsobilost pro nakládání s nimi, požadavky na jejich skladování a na vedení evidence. Všechny požadavky jsou stanoveny na základě platných národních právních předpisů.

Všichni žadatelé o podporu v rámci AEKO jsou povinni dodržovat minimální požadavky pro použití přípravků na ochranu rostlin¹⁸:

- používat přípravky na ochranu rostlin pro profesionální uživatele získané od registrovaného distributora, nebo u kterých je držitelem povolení,
- zajistit skladování přípravku určeného pro profesionální uživatele, pouze pokud je obdržel od registrovaného distributora, nebo pokud je držitelem povolení.

Kromě uvedených minimálních požadavků musí žadatelé o podopatření AEKO splňovat i následující:

- v případě použití hnojiv vést evidenci hnojení v souladu se zákonem o hnojivech¹⁹

¹⁸ Dle zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹ Zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, rostlinných biostimulantech a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, v platném znění.

- (o množství, druhu a době jejich použití podle jednotlivých pozemků, plodin a let),
- v případě použití přípravků na ochranu rostlin vést záznamy o používání těchto přípravků v souladu s předpisem EU²⁰,
- uchovávat tyto evidence pro potřeby kontroly prokazující poskytnutí a užití dotace minimálně po dobu 10 let²¹.

²⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS, v platném znění.

²¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS, v platném znění.

4 Biopásy

4.1 Úvod

Biopásy patří mezi již zavedená podopatření na standardní orné půdě. Přispívají k rozmanitosti zemědělské krajiny a zvyšují biodiverzitu na obhospodařovaných polích. Jedná se v podstatě o úhorové hospodaření na definované ploše, s vysetím stanovené směsi. Takovýto pás nerušené zeleně má velký význam zejména pro bezobratlé živočichy, kteří mají v dnešní zemědělské krajině často problémy s migrací. Biopásy poskytují hmyzu záchytná místa, přes která se může pohybovat. Zvýšení počtu bezobratlých živočichů spolu s vhodným složením směsi pro biopás pak tvoří lákavou potravní nabídku také pro ptáky. Biopás poskytuje rovněž úkryt i pro další drobné polní živočichy.

Poměrně klíčové pro správnou funkci biopásu je jeho umístění. Má-li sloužit jako funkční biokoridor, pak je účinnější založit ho napříč polem než pouze na jeho okraji. Dotační podmínky samotné umístění popisují poměrně volně. Pokud tedy zemědělec uvažuje o vytváření biopásů, především je nutné si uvědomit, co má tato plocha prioritně řešit, tedy prostupnost krajiny a vytvoření úkrytů a potravní nabídky pro hmyz, ptáky a drobné polní savce. Žadatel by měl proto jejich umístění zvolit vhodně, aby tyto funkce mohl biopás plnit. Ze studie²² česko-polského týmu vědců vyplývá, že druhová bohatost i početnost polních ptáků, včetně ubývajících druhů, zajíců a drob-

ných savců, byla výrazně vyšší v biopásech než v okolní zemědělské krajině. Největší rozdíly v početnosti a druhové rozmanitosti vědci zaznamenali u biopásů uprostřed polních bloků – především v případě zajíců a drobných savců. Autoři studie doporučují zakládat biopásy v nížinných oblastech, kde se převážně nacházejí velké lány bez dalších krajinných prvků, jako jsou remízky, aleje, travnaté meze či křovinaté koridory.

V programovém období 2023–2027 zůstávají zachovány tituly, které existovaly v programovém období PRV 2014–2022 (včetně přechodného období), ale nabídka se navíc rozšířila o další titul, a to Kombinované biopásy. Tento typ svým zaměřením cílí na podporu zejména koroptví polních, neboť jim poskytují jak potravinovou základnu, tak potřebný úkryt a místo ke hnízdění. Celkem je tedy podpora rozdělena na tři tituly.

Další novinkou tohoto období je také upravení některých podmínek, jejichž

²² Studie Evaluating conservation tools in intensively-used farmland: Higher bird and mammal diversity in seed-rich strips during winter, dostupná z https://1url.cz/sciencedirect_article.

nastavení je nyní o něco benevolentnější. Týká se to například rozměrů biopásů, stanovených termínů, ale například i možnosti přidat do směsi další komponenty. Více o těchto podmínkách je uvedeno v další části této brožury.

Klíčem k úspěchu správné funkce biopásu je jeho umístění. Níže uvedená kritéria spíše omezují velikost biopásu a polohu ve vztahu ke komunikacím a případně k ostatním biopásům. Při návrhu biopásu v rámci dílu půdního bloku je nutné se zamyslet nad pravděpodobným osevním plánem pro následujících pět let. Rozhodnutí, která varianta biopásu je vhodná pro konkrétního žadatele – zda jednoletá nebo víceletá, případně jejich kombinace. Umístění biopásu je potřeba volit tak, aby zásadně neomezovalo hospodaření, ale zároveň je nutné přihlídnout ke konkrétním podmínkám dané lokality (svažitost pozemku, přítomnost vodních toků, lesa a podobně). Účelem je vytvořit biokoridor – zelený most pro přírodu.

4.2 Cíl a přínos podopatření

Standardní orná půda je v dnešní intenzivně zemědělsky využívané krajině jedním z nejméně oživených biotopů vůbec, navíc rozsáhlé půdní bloky představují migrační bariéry. Biopásky vytváří úkryty, poskytují zdroje potravy, např. pro ptactvo zemědělské krajiny, zajíce nebo hmyz, vytváří vhodné místo pro rozmnožování některých druhů živočichů, podporují včely i další užitečný hmyz. Tím, že se s půdou nebude nějakou dobu pracovat, se zvýší biodiverzita edafonu a vznikne tak zásobárna půdních mikroorganismů nezbytných pro spoluvytváření strukturní půdy navazujících obhospodařovaných pozemků. Žadatel by proto měl zvážit, zda by se nenašlo i na

jeho pozemcích vhodné místo pro biopás. I malá plocha může pomoci biodiverzitě.

Na výběr je celkem ze tří variant biopásů. Žadatel se může rozhodnout pro vytvoření jednoletého **Krmného biopásu**, který bude v průběhu období plnění víceletých podmínek každoročně obnovovat. Krmné biopásky jsou určeny pro podporu zejména drobného ptactva a drobné zvěře. Může zvolit také víceletý **Nektarodárný biopás**, který v období pěti let založí celkem dvakrát. Nektarodárné biopásky cílí na podporu hmyzu (např. opylovačů, parazitoidů a denních motýlů). Trend úbytku potravy a hnízdišť pro opylovače v krajině pokračuje, respektive k zastavení trendu dochází jen lokálně. Děje se tak právě v místech, kde je závaděně pěstování nektarodárných rostlin ve formě biopásů nebo meziplodin, případně jsou ponechávány úhory. Jinde v krajině chybí prostor s kontinuálním výskytem zdrojů potravy, ať už v podobě dostatečně pestré nabídky plodin nebo přirozeně se vyskytujících druhů na okolních plochách (extenzivně využívaných okrajích polí, luk, na úhorech). Absence extenzivně nebo střídavě udržovaných ploch vede k nedostatku potenciálních míst vhodných pro vývoj opylovačů. Bez zavedení aktivních opatření (podpořených dotačními programy) ve smyslu podpory ploch pro přežívání a zajištění potravní nabídky nelze očekávat zlepšení. Cílem podopatření je proto zvýšení potravní nabídky pro opylující hmyz, zvláště v období, kdy na orné půdě po odkvětu kulturních plodin dochází k výraznému úbytku zdrojů nektaru a pylu. Nově je možné založit **Kombinovaný biopás**, ve kterém se, jak již název napovídá, kombinují dva na sebe navazující pásy – jeden každoročně obnovovaný, který slouží jako zdroj potravy, a jeden víceletý pás, jehož hlavní funkcí je

poskytnout úkryt. Svým nastavením jsou tyto kombinované biopásky určeny zejména pro podporu koroptve polní, jejichž stavy během posledních desetiletí značně poklesly. Ptáci zemědělské krajiny vykazují v posledních 40 letech pokles početnosti více než o třetinu – například jen stavy koroptve polní poklesly o více než 90 %. Některé druhy přitom v České republice v tomto období dokonce vyhynuly (drop velký, ťuhýk rudohlavý nebo dytík úhorní). Všechny tři varianty titulů jsou cíleny na podporu určité skupiny živočišných druhů, svým charakterem jsou ale všechny typy biopásů prospěšné i pro další bezobratlé nebo jiné druhy obratlovců. Tímto podopatřením proto může žadatel pomoci trend poklesu jejich početnosti zbrzdit a postarat se, aby tito živočiškové měli zase příznivé podmínky pro svůj návrat do české krajiny. Na plochách biopásů je omezeno zemědělské hospodaření a efekt je ještě podpořen omezením prostředků na ochranu rostlin a zároveň

i omezeným hnojením. Podpora větší diversity plodin a omezení zatížení chemickými přípravky by totiž v součtu měly mít pozitivní vliv na početnost a druhovou pestrost bezobratlých.

Jsou stanoveny osevní směsi k vytváření neprodukcčních ploch na standardní orné půdě, které přispívají nejen k vytváření stanovišť pro úkryt a rozmnožování, ale i k tvorbě zdrojů potravy. Cílem podpory je tedy vytvoření životního prostoru pro volně žijící organismy v oblastech s převahou orné půdy, kde je nedostatek potravních příležitostí a úkrytu a kde je silně fragmentovaná krajina. Umístění biopásu, narozdíl od jeho rozměrů, předem nikdo neurčuje. Pro zakládání těchto ploch se jeví jako vhodné např. pozemky s nevhodným tvarem, které mají nižší produkční potenciál, případně okraje obhospodařované orné půdy. Zde však hrozí, že budou biopásky přejížděny zemědělskou či jinou technikou, případně nedojde k vzejití porostu z důvodu nedostatku

vláhy, slunečního svitu aj. Obecně je tedy vhodné umisťovat biopásky uvnitř půdních bloků jako propojení mezi různými krajinnými prvky.

V žádosti o zařazení do podopatření uvádí žadatel pouze celkovou výměru, kterou hodlá zařadit, a nikoliv konkrétní díly půdních bloků. Posun biopásku v rámci jednotlivých let plnění víceletých podmínek je tedy možný. Toho se využívá zejména jako prevence před případným zaplevelením. Jednotlivé typy biopásů může žadatel také v rámci farmy kombinovat, ale není umožněna jejich kombinace na jednom dílu půdního bloku. Intervence by měla motivovat ke snaze pomoci krajině, ale například i tomu, že se v biopásku nachází životní prostor přirozených nepřátel škůdců polních plodin, což bylo v průběhu let prokázáno.

V minulosti byly bariérou pro některé zemědělce například příliš striktně nastavené podmínky pro zakládání a údržbu biopásů, neboť nastavení kontrolních mechanismů ponechávalo pouze úzký manévrovací prostor pro praktickou realizaci. Ve spojení s hrozbou nedodržení těchto podmínek a případného neposkytnutí podpory fakticky bránilo širšímu uplatnění těchto titulů. Jak již bylo zmíněno, došlo v tomto období k některým úpravám, které by měly tyto bariéry pomoci odstranit.

Vytvoření biopásku je spojeno se značnou ztrátou produkce ze standardní orné půdy, neboť vymezení části standardní orné půdy jako neproduktivní plochy, kde nebude žadatel po dobu pěti let moci pěstovat tržní polní plodiny, vede k výrazné ztrátě příjmů. Biopásky se ale pojí i s dalšími organizačními náklady, a proto není překvapivé, že bez podpory by takové aktivity nevznikaly vůbec, nebo jen v mizivé míře, která významně nepřispívá k řešení problémů

na krajinné úrovni. Navíc z důvodu složitých vlastnických vztahů na pozemcích není mezi nájemci pozemků velká ochota k tvorbě neproduktivních ploch trvalého charakteru (např. krajinných prvků), které by mohly pro bezobratlé znamenat útočiště na delší časový úsek. Proto je nutné napomáhat i vzniku neproduktivních ploch dočasného charakteru, a z tohoto důvodu je tato činnost ve Strategickém plánu podporována.

4.2.1 Sazba dotace

Roční výše podpory při založení krmného biopásku činí:

- **676 EUR/ha** krmného biopásku.

Roční výše podpory při založení nektarodárného biopásku činí:

- **597 EUR/ha** nektarodárného biopásku.

Roční výše podpory při založení kombinovaného biopásku činí:

- **639 EUR/ha** kombinovatelného biopásku.

Pokud o podporu na vytvoření biopásku žádá ekologický zemědělec, pak plocha biopásku již není podpořena dotací v rámci opatření Ekologické zemědělství. Na zbytek dílu půdního bloku, kde biopás není, je podpora v opatření Ekologické zemědělství vyplácena.

Pokud bude plocha zařazená v podopatření Biopásky plnit zároveň neproduktivní plochu podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům (NV č. 73/2023 Sb.), případně dle nařízení vlády upravujícího pravidla poskytování přímých plateb (NV č. 83/2023 Sb.), dojde ke snížení dotace o **460 EUR/ha** (odpočet platný pro rok 2023). Aktuálně se na úrovni EU projednává změna výše uvedeného odpočtu.

Ke snížení sazby dotace dojde také v případě, kdy na daný díl půdního bloku bude zároveň poskytnuta dotace na standardní ornou půdu podle nařízení vlády upravujícího pravidla poskytování přímých plateb zemědělcům (NV č. 83/2023 Sb.). Snížení dotace bude v tomto případě v roce 2023 činit:

- v rámci titulu Krmné biopásky o **71 EUR/ha**,
- v rámci titulu Nektarodárné biopásky o **29 EUR/ha**,
- v rámci titulu Kombinované biopásky o **43 EUR/ha**.

Dotace nebude poskytnuta na plochu, na které je vymezen ochranný pás podle pravidel podmíněnosti²³.

Sazba dotace byla stanovena na základě těchto předpokladů: Výsev biopásky znamená ztrátu příjmu z produkce na standardní orné půdě z této plochy. Současně se nepředpokládá využití hmoty z těchto ploch pro krmení hospodářských zvířat, tedy ztráta příjmu je rovna plné ztrátě ze standardní orné půdy. Vedle ztráty produkce vznikají dodatečné náklady na nákup osiva a na mechanizační operace spojené s jejich výsevem a sklizní v důsledku rozdílnosti prací spojených s hlavní plodinou na daném pozemku. V případě krmných biopásů a kombinovaných biopásů (části krmné) se jedná o náklady každoroční, v případě jeteletravní části kombinovaného biopásky vznikají náklady pouze jednou za období plnění víceletých podmínek a u nektarodárných biopásů náklady vznikají dvakrát během období pěti let. U nektarodárných a kombinovaných biopásů (části jeteletravní) navíc

vznikají další dodatečné náklady vzhledem k požadavku na jejich seče.

Sazba je vyplácena vždy v korunách, přičemž přepočtení se provádí podle směnného kurzu uveřejněného v posledním Úředním věstníku EU vydaném v kalendářním roce, který předchází roku, za který se dotace poskytuje.

4.3 Podmínky

Podmínky se rozlišují na základě toho, zda se jedná o podmínky pro vstup do podopatření (tzv. podmínky způsobilosti), nebo zda jsou to podmínky přímo daného podopatření, které jsou stanoveny jednak společně pro všechny tituly a jednak jsou stanoveny vždy u každého titulu samostatně. Pro pobírání dotace je nutné je plnit všechny.

4.3.1 Vstupní podmínky pro zařazení do podopatření

Podpora je poskytována na biopás vytvořený na dílu půdního bloku s druhem zemědělské kultury standardní orná půda (označeno v LPIS písmenem „R“).

Žádost o poskytnutí dotace lze podat pouze na takový díl půdního bloku, na kterém není uplatňováno jiné podopatření AEKO, s výjimkou podopatření Druhově bohaté pokrytí orné půdy a od roku 2024 také s výjimkou podopatření Pěstování mezidílnin a Omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě. Také není možné přihlásit DPB, na kterém je již uplatňováno některé podopatření AEKO z předchozího programového období²⁴.

Podopatření Biopásky je na jednom DPB kombinovatelné s podopatřením Druhově

²³ Nařízení vlády č. 73/2023 Sb., o stanovení pravidel podmíněnosti plateb zemědělcům.

²⁴ Dle nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění pozdějších předpisů.

bohaté pokrytí orné půdy a nově od roku 2024 také s podopatřením Pěstování meziplodin, Integrovaná produkce zeleniny, víceletých produkční plodin, jahodníku a brambor a Omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě podle NV č. 80. Je umožněno na části výměry DPB založit biopás a na části výměry DPB vyset směs pro druhově bohaté pokrytí nebo směs pro meziplodiny. Platba bude v tomto případě vyplacena na obě podopatření.

Ošetřen je také souběh s agrolesnickými systémy, kdy není umožněno zařadit takový DPB, na kterém je vymezen ochranný pás dřevin²⁵.

Kombinovatelnost s opatřením EZ je možná²⁶, ale dotace se v takovém případě poskytne pouze na AEKO (tedy na konkrétní biopás).

Pokud podáte žádost o poskytnutí dotace na díl půdního bloku v rámci jednoho titulu tohoto podopatření, tak nelze zároveň vstoupit s tímto DPB i do jiného titulu – typu biopásu. Pokud se tedy žadatel rozhodne vstoupit do více typů nabízených titulů, může tak učinit pouze na odlišných plochách, tedy zařadit vždy jiné díly půdních bloků. V žádosti o zařazení do podopatření však žadatel neuvádí jednotlivé DPB, na kterých hodlá daný biopás založit, ale deklaruje pouze souhrnnou výměru u jednotlivých titulů. Konkrétní DPB specifikuje až v žádosti o poskytnutí dotace vždy v příslušném kalendářním roce.

Minimální výměra pro zařazení do podopatření činí **2 ha** zemědělské půdy s druhem zemědělské kultury standardní orná

půda, na které bude založen biopás. Výměra může činit zároveň **nejvýše 50 %** z celkové výměry standardní orné půdy obhospodařované žadatelem, kterou eviduje v LPIS.

Souhrnná deklarovaná výměra, na níž požaduje žadatel dotaci pro příslušný kalendářní rok v každém titulu, nesmí být nižší než **75 % výměry**, kterou si žadatel do příslušného titulu zařadí. Toto je stanoveno z toho důvodu, že biopás je vyséván v průběhu pěti let plnění víceletých podmínek opakovaně a není povinnost jej vysévat vždy přesně na stejném místě a na totožné výměře.

4.3.1.1 Společné podmínky podopatření

Stručný přehled společných podmínek podopatření

1. Vytvořit biopás tak, aby splňoval stanovená kritéria.
2. Neaplikovat na biopás hnojiva a přípravky na ochranu rostlin.
3. Doklady prokazující množství a kvalitu použitého osiva uchovávat po dobu 10 let.

Podrobný popis společných podmínek podopatření:

Založit biopás tak, aby splňoval stanovená kritéria.

- *Krmný a nektarodárný biopás musí splňovat tato kritéria:*
  - být široký nejméně 6 m a nejvýše 24 m. Na části DPB, kde nebude vysetý biopás, může být pěstována plodina ze směsi plodin pro biopás pouze v případě, že bude pěstována samostatně nebo jako hlavní plodina s podsevem,
  - mít souvislou délku minimálně 50 m,

²⁵ Dle nařízení vlády č. 140/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření agrolesnictví.

²⁶ Jak se závazkem z předchozího období (dle NV č. 76/2015 Sb.), tak nově uzavřeným dle NV č. 81/2023 Sb.

- souhrnná plocha biopásu může v rámci dílu půdního bloku tvořit nejvýše 50 % jeho celkové rozlohy. Zbývající výměra DPB pak nemůže být oseta shodnou směsí plodin.
- *Kombinovaný biopás, který je složený z podélně navazujícího krmného a jeteletravního biopásu, musí splňovat tato kritéria:*
  - souvislá délka kombinovaného biopásu musí činit nejméně 50 metrů,
  - souhrnná plocha kombinovaného biopásu může v rámci dílu půdního bloku tvořit nejvýše 50 % jeho celkové rozlohy, přičemž zbývající výměra DPB pak nemůže být oseta shodnou směsí plodin,
  - krmná část kombinovaného biopásu musí být široká nejméně 6 m a nejvýše 24 m. Na části DPB, kde nebude vysetý biopás, může být pěstována plodina ze směsi plodin pro biopás pouze v případě, že bude pěstována samostatně nebo jako hlavní plodina s podsevem,
- jeteletravní část kombinovaného biopásu musí být široká nejméně 18 m a nejvýše 24 m. Na části DPB, kde nebude vysetý biopás, může být pěstována plodina ze směsi plodin pro biopás pouze v případě, že bude pěstována samostatně nebo jako hlavní plodina s podsevem.
- Biopás lze vytvořit jak při okrajích, tak uvnitř dílu půdního bloku, ale vždy ve směru orby.
- Biopás musí být vytvořen ve vzdálenosti nejméně 50 metrů od dálnice, silnice I. nebo II. třídy nebo od dalšího biopásu uvnitř příslušného dílu půdního bloku. Oddělení biopásů prolukou kratší než 50 metrů však není považováno za nesplnění podmínky. Toto opatření by mělo pomoci zamezit střetům s dopravními prostředky, zejména u polní zvěře, jako jsou zajíci, srnčí, koroptve a bažanti.

- Při umístění biopásů musí žadatel zvážit také např. přítomnost vodního toku, kde má povinnost zachovat přístup pro správu vodního toku. Případně také problematiku sousedních pozemků, aby byl zachován přístup do lesa atp.

Neaplikovat na biopás hnojiva a přípravky na ochranu rostlin.

- Biopás je neprodukční plocha a případný stejný způsob obhospodařování jako u polních plodin by pro něj mělo devastující účinek. Ten by se projevil zejména na výskytu hmyzu, ale třeba i na druhovém složení biopásu. Proto se na celé šíři biopásu nesmí aplikovat hnojiva a přípravky na ochranu rostlin.
- Přípravky na ochranu rostlin je možné na biopásky použít pouze pokud je tak určeno mimořádným rostlinolékařským opatřením nařízeným Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským. Toto může nastat, pokud by hrozilo šíření plevelů z plochy biopásu a mohlo by tak být ohroženo plnění požadavků rostlinolékařského zákona. Výskyt plevelů samozřejmě závisí na mnoha faktorech, např. na optimálních podmínkách pro vzejití porostu biopásu nebo třeba zásobě semen plevelů v půdě. Riziko zaplevelení je u nektarodárných biopásů bez příměsi trav, kde není vytvořen souvislý porost. Zde je možné po 2–3 letech založit biopás na jiném místě.

4.3.2 Podmínky jednotlivých titulů

Podmínky jednotlivých titulů v podopatření Biopásky se rozlišují na takové, za které je poskytována podpora (jedná se tedy o hrazené podmínky, které jsou kompenzovány v sazbě) a podmínky doplňkové, jejichž

plnění sice podmiňuje příjem dotace, ale tyto podmínky nejsou přímo hrazeny v rámci dotace. Kalkulace sazby tedy doplňkové podmínky nezohledňuje.

Rozdělení podopatření celkem na tři tituly je provedeno zejména s ohledem na různé požadavky při jejich založení, údržbě a zapravení. Tituly se tedy liší ve složení směsi, které se mají vysévat, ale také v termínech, frekvenci vysetí a případné údržbě porostu.

Stručný přehled podmínek podopatření, které se prolínají všemi tituly

1. Založit do stanoveného termínu biopás stanovenou směsí osiv.
2. Po určitou dobu ponechat biopás bez zásahu zemědělskou nebo jinou technikou, případně provést pouze údržbu sečí s odklizem biomasy ve stanoveném termínu.
3. Zapravit porost biopásu do půdy ve stanoveném termínu a případně vysít znovu stanovenou směs osiv.

Krmné biopásky

- **Podmínky, které jsou kompenzovány v dotaci:**
  - Založit do 15. června biopás stanovenou směsí osiv:
    - směs se musí skládat z uvedených **povinných druhů** (vždy musí být obsaženy všechny). U každé plodiny je v závorce uveden minimální výsevok:
      - jarní obilovina (65 kg/ha):
        - oves setý *Avena sativa* L., pšenice jarní *Triticum aestivum* L. nebo ječmen jarní *Hordeum vulgare* L.,
        - proso seté *Panicum miliaceum* L. (15 kg/ha),

- pohanka obecná *Fagopyrum esculentum* Moench (15 kg/ha),
- kapusta krmná *Brassica oleracea* L. conv. *acephala* (DC) Aloff. var. *Medullosa* (0,8 kg/ha).
- Současně musí být směs doplněna alespoň dvěma **volitelnými druhy**. U každé plodiny je v závorce uveden minimální výsevok:
  - slunečnice roční *Helianthus annuus* L. (2,5 kg/ha)²⁷,
  - lesknice kanárská *Phalaris canariensis* L. (5 kg/ha),
  - svazenka vratičolistá *Phacelia tanacetifolia* Benth. (5 kg/ha),
  - svazenka shloučená *Phacelia congesta* (5 kg/ha),
  - len olejný *Linum usitatissimum* L. (20 kg/ha),
  - bobovité (30 kg/ha):
    - hrách setý polní *Pisum sativum* L. ssp. *Speciosum*, peluška *Pisum* sp., hrách setý pravý *Pisum sativum* L. ssp. *Sativum*, bob koňský polní *Vicia faba* L. var. *Equina* nebo vikev setá *Vicia sativa*,
    - lupina bílá *Lupinus albus* L. (5 kg/ha),
    - čirok zrnový (dvoubarevný) *Sorghum bicolor* L. (3 kg/ha),
    - bér italský *Setaria italica* L. (4 kg/ha).
- Směs osiv musí splňovat parametry dle zákona o oběhu osiva a sadby²⁸

²⁷ V případě slunečnice roční se může použít množství odpovídající 1/20 výsevní jednotky na 1 hektar biopásu (70 000 nažek na hektar).

²⁸ Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

a být vytvořená z uznaného nebo kontrolovaného osiva. Výsev musí být proveden nejpozději do 24 měsíců ode dne vydání míchacího protokolu nebo osvědčení prokazujícího kvalitu osiva podle tohoto zákona. Nelze využít farmářské osivo.

- Stanovená směs musí být vyseta na určité části dílu půdního bloku (nejvýše na 50 % jeho rozlohy). Na zbylé části může být pěstována také plodina, která je obsažena ve směsi, ale musí být pěstována pouze samostatně nebo jako hlavní plodina s podsevem.
- Proti předchozímu období jsou nově mezi volitelné druhy zařazeny svazenka shloučená, čirok zrnový a bér italský, tyto plodiny lze tedy nově do směsi přidat. Čirok a bér mají pozdější dobu dozrávání než zbylé komponenty a vydrží tedy déle, až do zimy, jako potrava pro zrnožravé ptačí druhy. Svazenka je vynikající nektarodárná rostlina, která podporuje včely, čmeláky a další hmyz, který je potravou koroptvích i bažantích kuřátek. Je proto doporučeno jejich zařazení do směsi.
- Zařazení jiných druhů plodin nad rámec výčtu v osevní směsi není považováno za porušení podmínky. Pokud tedy má žadatel zkušenosti s některým rostlinným druhem, u kterého je přesvědčen, že jeho použití bude ve směsi prospěšné, může ho do směsi přidat. Stále ale musí směs plnit obsah všech uvedených povinných a volitelných komponentů.

- Zapravit porost biopásu do půdy v období od 16. března do 15. června následujícího kalendářního roku.
  - Jelikož je podmínkou krmný biopás po dobu plnění víceletých podmínek každoročně vysít, je nutné porost vždy zapravit a založit jej nově do 15. června. Tyto operace je možné učinit i najednou, aby nebylo nutné činit více pojezdů. Samozřejmě to platí pouze v případě, že biopás bude opět vyséván na totožném místě.
- **Doplňkové podmínky, které nejsou kompenzovány v dotaci:**
  - Ponechat krmný biopás bez zásahu zemědělskou nebo jinou technikou do 15. března následujícího kalendářního roku.
    - Po zasetí biopásu je nutné plochu vynechat z veškerého obhospodářování až do poloviny března následujícího roku. Jde o podmínku, která zajišťuje vhodný životní prostor živočišným i rostlinným druhům.
    - Ponechání biopásu bez zásahu přes zimu až do poloviny března poskytuje požadovanou potravní nabídku zejména přezimujícím ptákům.

Nektarodárné biopásy

- **Podmínky, které jsou kompenzovány v dotaci:**
  - Dvakrát v průběhu plnění období víceletých podmínek založit do 15. června biopás stanovenou směsí osiv:
    - směs se musí skládat minimálně ze **čtyř druhů jetelovin** v minimálním celkovém výsevu **15 kg/ha:**
      - jetel luční – diploidní odrůdy *Trifolium pratense* L.,
      - komonice bílá (jednoleté i dvouleté odrůdy) *Melilotus albus* Med.,
      - úročník bolhoj *Anthyllis vulneraria* L.,
      - vičenec ligrus *Onobrychis viciaefolia* L.,
      - vikev setá *Vicia sativa* L.,
      - vojtěška setá *Medicago sativa* L.,
      - čičorka pestrá *Securigera varia* L.
    - Směs musí obsahovat alespoň **dva druhy plodin** v celkovém výsevu minimálně **5 kg/ha** a maximálně **7 kg/ha:**
      - hořčice bílá *Sinapis alba* L. (maximálně 1,5 kg/ha ve směsi),
      - svazenka vratičolistá *Phacelia tanacetifolia* Benth. (maximálně 1 kg/ha ve směsi),
      - svazenka shloučená *Phacelia congesta*,
      - pohanka obecná *Fagopyrum esculentum* Moench,
      - slunečnice roční *Helianthus annuus* L.
    - Směs musí také obsahovat alespoň **jeden druh bylin** v celkovém výsevu minimálně **2,5 kg** a maximálně **5 kg** směsi/ha:
      - kmín kořený *Carum carvi* L.,
      - mrkev krmná *Daucus carota* L. ssp. *Sativus*,
      - sléz lesní *Malva sylvestris* L.,
      - divizna velkokvětá *Verbascum densiflorum* Bertol.
    - Směs osiv musí splňovat parametry dle zákona o oběhu osiva a sadby²⁹ a být vytvořená z uznaného nebo kontrolovaného osiva. Výsev musí být proveden nejpozději do

²⁹ Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

- 24 měsíců ode dne vydání míchacího protokolu nebo osvědčení prokazujícího kvalitu osiva podle tohoto zákona. Nelze využít farmářské osivo.
- Stanovená směs musí být vyseta na určité části dílu půdního bloku (nejvýše na 50 % jeho rozlohy). Na zbylé části může být pěstována také plodina, která je obsažena ve směsi, ale musí být pěstována pouze samostatně nebo jako hlavní plodina s podsevem.
  - Proti předchozímu období je nově zařazena svazanka shloučená, lze ji tedy nově do směsi přidat.
  - Zařazení jiných druhů plodin nad rámec výčtu v osevni směsi není považováno za porušení podmínky. Pokud tedy má žadatel zkušenosti s některým rostlinným druhem, u kterého je přesvědčen, že jeho použití bude ve směsi prospěšné (např. pastinák), může ho do směsi přidat. Stále ale musí směs plnit obsah všech uvedených povinných komponentů.
  - Rozhodnutí, zda bude biopás založen ve dvouleté nebo tříleté variantě, je na žadateli. Podmínkou je pouze založit biopás dvakrát v rámci pěti let plnění víceletých podmínek. Žadatel musí pečlivě zvážit místo založení biopásu a v žádosti o poskytnutí dotace vždy uvést, zda bude nektarodárný biopás v daném roce zakládat (v žádosti uvede „ANO“) nebo jej zakládat nebude (v žádosti uvede „NE“).
  - Provést každoročně seč biopásu s odklizení biomasy od 1. června do 15. září příslušného kalendářního roku.
    - Na biopásu je povolena jediná zemědělská činnost, a tou je seč s odklizení biomasy (případně mulčování) provedená jedenkrát ročně. Další činností, zejména pojezdy zemědělské techniky mimo období seče a odklizu biomasy, nejsou povoleny.
    - Zapravit porost biopásu do půdy v termínu od 16. března do 15. června po uplynutí dvou nebo tří let od založení biopásu.
      - Třetí nebo čtvrtý rok na jaře musí být zapraven porost biopásu do půdy a znovu musí být založen předepsanou směsí osiva na zbývající období pěti let plnění víceletých podmínek (tj. na 3 nebo 2 roky). Pro hospodaření na následném biopásu platí stejná pravidla jako na původním.
      - Případný dosev směsi bude umožněn, ale pouze směsí svým složením shodnou se směsí, kterou bylo provedeno založení nektarodárného biopásu.
  - **Doplňkové podmínky, které nejsou kompenzovány v dotaci:**
    - Ponechat nektarodárný biopás na stejné ploše po dobu dvou nebo tří po sobě následujících kalendářních let.
    - Při výskytu plevelů, které by mohly ohrozit vzejití porostu v druhém období, je možné posunout biopás v rámci zařazeného dílu půdního bloku na jiné místo.
    - Nepoužívat plochu biopásu k pojezdům zemědělské nebo jiné techniky, ani jako souvrať. Výjimkou je pouze provedení seče.
      - Na biopásu je povolena pouze jedna seč s odklizení biomasy ročně. Další pojezdy zemědělské techniky mimo období seče a odklizu biomasy nejsou povoleny.

- K prodloužení doby kvetení a zvýšení potravy pro hmyz je možné provést dělenou seč, např. polovina biopásu se poseče začátkem července, druhá v září. Je tedy nutné splnit podmínku a také dělenou seč stihnout v požadovaném rozmezí termínů (1. červen – 15. září).
- Uvést v žádosti o poskytnutí dotace, zda bude žadatel v příslušném kalendářním roce zakládat nektarodárný biopás.

Kombinované biopásy

• **Podmínky, které jsou kompenzovány v dotaci:**

- Založit do 31. května v prvním roce plnění víceletých podmínek a do 30. dubna od druhého roku **krmný biopás** stanovenou směsí osiv (shodně jako v titulu **Krmný biopás, včetně výsevků – viz výše**):
  - směs se musí skládat z povinných druhů (jarní obilovina, proso seté, pohanka obecná, kapusta krmná) a alespoň dvou volitelných druhů (slunečnice roční, lesknice kanárská, svazenka vratičolistá nebo shloučená, len olejný, lupina bílá, čirok zrnový, bér italský a bobovitě).
  - Směs osiv musí splňovat parametry dle zákona o oběhu osiva a sadby a být vytvořená z uznaného nebo kontrolovaného osiva. Výsev musí být proveden nejpozději do 24 měsíců ode dne vydání míchacího protokolu nebo osvědčení prokazujícího kvalitu osiva podle tohoto zákona. Nelze využít farmářské osivo.
  - Z volitelných druhů je doporučeno přidat svazenku, čirok a bér. Svazenka je vynikající nektarodárná

rostlina podporující včely, čmeláky a další hmyz, který je potravou kořoptvích i bažantích kuřátek. Čirok a bér mají pozdnější dobu dozrávání než zbylé komponenty a vydrží tedy déle, až do zimy, jako potrava pro zrnožravé ptačí druhy.

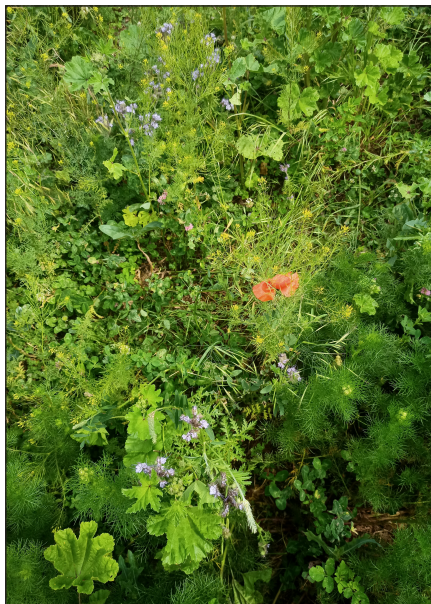
- Založit do 31. května prvního roku období plnění víceletých podmínek **jetelotravní biopás** směsí osiv.
  - V roce 2023³⁰ není pevně stanovena směs pro vysetí, ale zastoupení trav ve směsi musí tvořit maximálně 50 % této směsi. Návrh směsi plodin je uveden v závěru kapitoly 4.5.
  - Směs osiv musí také splňovat parametry dle zákona o oběhu osiva a sadby a být vytvořená z uznaného nebo kontrolovaného osiva. Výsev musí být proveden nejpozději do 24 měsíců ode dne vydání míchacího protokolu nebo osvědčení prokazujícího kvalitu osiva podle tohoto zákona. Nelze využít farmářské osivo.
  - Pokud žadatel založí porost pouze z jednoho druhu trav a jednoho druhu jetelovin, sice žadatel splní podmínku, ale tato směs nepřinese potřebnou druhovou pestrost rostlin a následně hmyzu.
  - Jetelotravní pás je pětiletý a seje se pouze jednou, je tedy doporučeno použít dražší směs složenou z více druhů, která zajistí vyšší pravděpodobnost přežití dvouděložných rostlin až do pátého roku plnění

³⁰ V připravované novele nařízení vlády č. 80/2023 Sb. bude směs osiv stanovena. Od roku 2024 bude tedy povinné dodržet složení směsi pro vysetí jetelotravního biopásu dle platného znění tohoto nařízení.

víceletých podmínek. Tím dojde ke zlepšení přírodních podmínek v krajině nejen pro koroptve, na které je titul cílen, ale i pro bažanty, zajíce a další zvěř. Vhodné jsou základní jeteloviny (vojtěška, štírovník, tolíce dětelová), které by měly být základem směsi, neboť jsou konkurenčně zdatné a dokáží vytrvat více let i v hustém porostu trav. Dále by směs měla obsahovat i další jeteloviny (např. různé druhy jetelů, vičenec, úročník, čičorka, omezeně i komonice), které zpravidla postupně v porostu ubývají. Základní byliny (kmín, mrkev a pastinák) by se do směsi měly zařadit, neboť v prvních letech přilákají do porostů hmyz, pro který jsou květy miříkovitých rostlin velmi atraktivní. Další byliny (jako sléz pižmový, řebříček, chrpa, jitrocel, dobromysl, brutnák, čekanka, hadinec, fenykl, libeček, kopretina, sléz lesní, divizna aj.) mohou i v malém množství přispět k podpoře lokální biodiverzity. Do směsi se pak mohou přidat krycí plodiny (svazenka či hořčice), které podpoří růst ostatních druhů v prvním roce. U trav je vhodné nakombinovat takové druhy, které vytvářejí velké trsy s nízkovzrůstnými nebo poléhajícími druhy, které časem vytvoří v porostu mozaiku různě vysokých ostrůvků. Čím více druhů rostlin bude směs tvořit, tím lépe. Optimální je použít například 5 druhů jetelovin, 5 druhů bylin a 4 druhy trav.

- **Souhrnně** musí být směsi za obě části kombinovaného biopásu (krmnou i jetelotravní) vysety na určité části dílu půdního bloku (nejvýše na 50 % jeho

rozlohy). Na zbylé části může být pěstována také plodina, která je obsažena ve směsích, ale musí být pěstována pouze samostatně nebo jako hlavní plodina s podsevem.

- **Provést každoročně seč jetelotravního biopásu s odklizením biomasy od 16. srpna do 31. října příslušného kalendářního roku.**
  - Na biopásu je povolena jediná zemědělská činnost, a tou je jedna seč s odklizením biomasy ročně. Další činnosti, zejména pojezdy zemědělské techniky mimo období seče a odklizení biomasy nejsou povoleny.
  - V závislosti na stavu porostu je možné provést dělenou seč, např. polovina biopásu se poseče v srpnu, druhá o několik týdnů později, nejpozději však do konce října.
- **Zapřavit porost krmného biopásu do půdy v období od 16. března do**

15. června následujícího kalendářního roku nebo od 16. března do 30. dubna po posledním roce období plnění víceletých podmínek.

- Jelikož je podmínkou krmný biopás po dobu pětiletého období každoročně vysít, je nutné porost vždy zapravit a založit jej nově. Není však nutné jej zakládat vždy na totožném místě, krmný biopás může k jetelotravnímu přiléhat podélně z obou stran.
- Zapravit porost **jetelotravního biopásu** v posledním roce plnění víceletých podmínek od 16. března do 30. dubna příslušného kalendářního roku.
- Případný dosev směsi u víceletého biopásu (jetelotravního) bude umožněn, ale pouze směsí svým složením shodnou se směsí, kterou bylo provedeno založení jetelotravního biopásu v prvním roce trvání období plnění víceletých podmínek.

• **Doplňkové podmínky, které nejsou kompenzovány v dotaci:**

- Ponechat jetelotravní biopás na stejné ploše po celou dobu plnění víceletých podmínek.
- Nepoužívat plochu jetelotravního biopásu k pojezdům zemědělské nebo jiné techniky, ani jako souvatí. Výjimkou je pouze provedení seče s odkladem biomasy.
- Ponechat krmný biopás bez zásahu zemědělskou nebo jinou technikou do 15. března následujícího kalendářního roku.

4.4 Nejčastější chyby

Největším problémem na biopásech bývá dodržení podmínky **bezzásahovosti**. Pro správnou funkci biopásu je to však podmínka zcela klíčová. Neproduktivní plocha biopásu láká k pojezdům zemědělské techniky, nicméně je potřeba si uvědomit, že pojezd působí na živočichy ukryté v biopásu naprosto destruktivně. Při plánování umístění biopásu je tedy nutné zvážit

možné faktory (chatařské oblasti, posedy, polní cesty), které by mohly zvýšit riziko pojezdu, a to i od třetích osob. Zasetí směsi ve správném složení a ponechání plochy biopásu v klidu je klíčem k dosažení účelu tohoto podopatření.

Na víceletých biopásech (nektarodárných a jetelotravní části v titulu Kombinované biopásky) je nutné provést seč s odklizem biomasy. Provedení seče je důležitou prevencí zaplevelení a podporuje kvetení biopásu. Odkliz jednoletých plodin je pak stěžejní pro rozvoj jetelovin a víceletých plodin. Načasování seče je pro minimalizaci zaplevelení a rozvoj některých druhů v biopásu klíčové. Termín, ve kterém seč provést, závisí na podmínkách stanoviště, tedy polních a klimatických podmínkách. Proto je mimo jiné interval, ve kterém je umožněno seč provést, tak široký.

S výjimkou titulu Nektarodárné biopásky nelze porost mulčovat, neboť mulčování je jedním z největších nepřátel bezobratlých živočichů. Přestože by mulčování bylo vzhledem k nižší využitelnosti sklizené hmoty snazší, je nutné posekanou hmotu v případě titulu Krmné biopásky a Kombinované biopásky i sklídit. Také odkliz biomasy je nutné stihnout do nejzazšího termínu stanoveného příslušným titulem.

Žadatel si musí také dávat pozor na dodržení požadovaných rozměrů vytvářených biopásů a jejich založení správnou směsí osiv (jak složením, tak výsevkem). Samozřejmě je nutné dodržet termíny, které tituly požadují. Také v těchto oblastech se v minulosti u zemědělců vyskytovala pochybení.

4.5 Co lze udělat navíc

Přestože je podmínkami podopatření umožněno zasetí biopásu až do termínu 15. června, je vhodné porost zakládat

mnohem dříve. Většina druhů obsažených ve směsi rannější termín výsevu zvládá. Časným výsevem se snižuje riziko špatného vzcházení z důvodů sucha.

Složení směsi víceletého nektarodárného biopásu je zaměřeno na podporu opylovačů (včel medonosných, samotářských včel a čmeláků), užitečných organismů a motýlů. Snahou je, aby byla poskytnuta potrava pro hmyzí druhy živící se nektarem a pylem na co nejdelší možnou dobu. Pokud se má tento účel opravdu podpořit, je vhodné provést na biopásu střídavou seč, tedy na začátku července posekat jen polovinu plochy biopásu a zbytek plochy sklídit, až jakmile začne nakvétat původně posečená část. Samozřejmě je i v takovém případě nutné dodržet stanovený termín podmínkami titulu, nejpозději lze tedy seč provést v polovině září.

Jak již bylo zmíněno, proti předchozímu období je nově mezi volitelné druhy v Krmném biopásu (a současně tedy i v krmné části Kombinovaného biopásu) zařazen čirok zrnový a bér italský. Čirok a bér mají pozdější dobu dozrávání než zbylé komponenty a vydrží tedy déle jako potrava pro semenožravé ptačí druhy. Žadatel by měl proto zvážit jejich případné zařazení do směsi. Lze aplikovat jednu ze dvou navrhovaných plodin nebo obě současně. Z pohledu přínosu by bylo vhodné aplikovat plodiny obě, ale samozřejmě bude rozhodující dostupnost uznaného osiva těchto druhů.

Jedním z prioritních druhů, na které je titul Kombinovaný biopás především zacílen, je koroptev polní. V případě, že žadatel zvolí nevhodnou a nedostatečnou kombinaci vyseté směsi, hrozí, že podopatření nebude pro cílový druh a další ohrožené živočichy zemědělské krajiny vhodné a současně vzroste i riziko zaplevelení. Doporučena je

druhově bohatá směs, která poskytne potřebné složení porostu, které bude pro biodiverzitu, a koroptev především, vyhovující. Od roku 2024 proto bude i pro tento titul stanovena směs osiv, která bude plnit požadovaný účel.

Aktuálně je možné se inspirovat u nektarodárného biopásu, jehož složení by bylo vhodné použít i v jetelotravním pásu. Je však nutné tuto směs doplnit o trávy, tj. některé lipnicovité druhy, a to jednak z důvodu splnění podmínky titulu, ale zároveň aby bylo dosaženo pozitivního vlivu na cílový druh, tedy koroptev polní. Doporučené složení jetelotravní části v titulu Kombinovaný biopás je následující:

Celkový výsevek směsi by měl být minimálně 25 kg/ha.

- Ve směsi osiv by mělo být použito minimálně **sedm druhů jetelovin** ze seznamu v minimálním celkovém množství ve směsi 4 kg/ha:
  - jetel – více druhů *Trifolium* spp.,
  - vojtěška setá *Medicago sativa* L.,
  - úročník bolhoj *Anthyllis vulneraria* L.,
  - vičeneč ligrus *Onobrychis viciaefolia* L.,
  - štírovník růžkatý *Lotus corniculatus* L.,
  - komonice bílá (jednoleté i dvouleté odrůdy) *Melilotus albus* Med.,
  - tolice dětelová *Medicago lupulina* L.,
  - čičorka pestrá *Securigera varia* L.
- Ve směsi osiv by měly být dále použity minimálně čtyři druhy **ostatních dvouletých a víceletých dvouděložných bylin** ze seznamu v minimálním celkovém množství 2,5 kg/ha:
  - hořčice bílá *Sinapis alba* L.,
  - pohanka obecná (*Fagopyrum esculentum* Moench),
  - svazenka vratičolistá (*Phacelia tanacetifolia* Benth.),
  - svazenka shloučená (*Phacelia congesta*).
  - kmín kořený *Carum carvi* L.,
  - mrkev krmná *Daucus carota* L. ssp. *sativus*,
  - sléz pižmový *Malva moschata* L.,
  - řebříček (více druhů) *Achillea* spp.,
  - dobromysl obecná *Origanum vulgare* L.,
  - chrpa – více druhů *Centaurea* spp.,
  - čekanka obecná *Cichorium intybus* L.,
  - brutnák lékařský *Borago officinalis* L.,
  - hadinec obecný *Echium vulgare* L.,
  - fenykl obecný *Foeniculum vulgare* Mill.,
  - jitrocel kopinatý *Plantago lanceolata* L.,
  - pastinák setý *Pastinaca sativa* L.,
  - libeček lékařský *Levisticum officinale* W.D.J. Koch,
  - kopretina bílá *Leucanthemum vulgare* Lam.,
  - sléz lesní *Malva sylvestris* L.,
  - divizna velkokvětá *Verbascum densiflorum* Bertol.
- Ve směsi osiv jsou použity minimálně **tři druhy lipnicovitých** ze seznamu, přičemž zastoupení trav ve směsi bude tvořit méně než 50 %:
  - bojínek,
  - jílek jednoletý,
  - jílek víceletý,
  - kostřava,
  - lipnice,
  - ovsík vyvýšený,
  - psárka,
  - psineček,
  - srha,
  - tomka vonná.

5 Použitá literatura

Evropská legislativa

(dostupné na www.eur-lex.europa.eu)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2115/2021 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 1305/2013 a (EU) č. 1307/2013.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2220 ze dne 23. prosince 2020, kterým se stanoví určitá přechodná ustanovení o podpoře z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) v letech 2021 a 2022 a kterým se mění nařízení (EU) č. 1305/2013, (EU) č. 306/2013 a (EU) č. 1307/2013, pokud jde o jejich zdroje a použití v letech 2021 a 2022, a kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, pokud jde o zdroje a rozdělení takové podpory v letech 2021 a 2022.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116 ze dne 2. prosince 2021 o financování, řízení a monitorování společné zemědělské politiky a zrušení nařízení (EU) č. 1306/2013.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/1172 ze dne 4. května 2022, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém v oblasti společné zemědělské politiky a uplatňování a výpočet správních sankcí v souvislosti s podmíněností.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS, ve znění pozdějších předpisů.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES ze dne 21. října 2009, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů.

Směrnice Rady 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním způsobeném dusičnanem ze zemědělských zdrojů. V ČR je implementována do tří národních předpisů (zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programem, zákon o hnojivech č. 156/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Národní legislativa

(dostupné na www.eagri.cz/public/web/mze/legislativa/)

Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, rostlinných biostimulantech a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském a intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 377/2013 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 80/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření.

Nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 330/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 81/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření ekologické zemědělství.

Nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 331/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujícího opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 73/2023 Sb., o stanovení pravidel podmíněnosti plateb zemědělcům.

Nařízení vlády č. 140/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření agrolesnictví.

Dokumenty zpracované Ministerstvem zemědělství

(dostupné na https://1url.cz/@mze_dotace)

Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023–2027.

Program rozvoje venkova 2014–2020.

Metodika k provádění nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, vydalo Ministerstvo zemědělství, 2022, ISBN 978-80-7434-645-3.

Metodika k provádění nařízení vlády č. 330/2019 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, vydalo Ministerstvo zemědělství, 2022, ISBN 978-80-7434-640-8.

Metodika k provádění nařízení vlády č. 80/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření, vydalo Ministerstvo zemědělství, 2023, ISBN 978-80-7434-717-7.

Metodika k provádění nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, vydalo Ministerstvo zemědělství, 2022, ISBN 978-80-7434-646-0.

Metodika k provádění nařízení vlády č. 331/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujícího opatření ekologické zemědělství ve znění pozdějších předpisů, vydalo Ministerstvo zemědělství, 2022, ISBN 978-80-7434-641-5.

Metodika k provádění nařízení vlády č. 81/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření ekologické zemědělství, vydalo Ministerstvo zemědělství, 2023, ISBN 978-80-7434-718-4.

VEJVODOVÁ, Anna. Biopásky: informační materiál pro zemědělce. 2. aktualizované vydání. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2016. ISBN 978-80-7434-302-5.

Webové stránky a dokumenty přístupné na uvedených stránkách

Český institut pro akreditaci, o.p.s., dostupný na www.cia.cz

Studie Evaluating conservation tools in intensively-used farmland: Higher bird and mammal diversity in seed-rich strips during winter, dostupná z https://1url.cz/@sciencedirect_article

Statistiky ČSÚ, dostupné na <https://www.czso.cz/>.

Konzultace a poděkování

Informace obsažené v brožuře vychází z konzultací a materiálů od následujících odborníků. Za jejich čas, spolupráci a cenné připomínky jim tímto děkuji.

Václav Zámečník – Česká společnost ornitologická

Kamil Holý – Výzkumný ústav rostlinné výroby, v. v. i.

Michaela Čapková, Hana Šejnohová – Ústav zemědělské ekonomiky a informací

David Kuna, Denisa Nechanská – Ministerstvo zemědělství ČR

Poznámky:

Vydalo Ministerstvo zemědělství

Autoři fotografií:

Denisa Nechanská, Bohuslav Pešek, Václav Zámečník, Archiv MZE

ISBN 978-80-7434-734-4

Praha 2023

